

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

КОМИСИЯ ПО КУЛТУРАТА, ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО И МЕДИИТЕ

СТАНОВИЩЕ

/с
ОУ //

06

ОТНОСНО: Определение на Конституционния съд от 12 октомври 2010 г. с приложено искане на 54 народни представители, с което Народното събрание е конституирано като страна по к.д. № 17/2010 г., за установяване на противоконституционността на § 16 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение на Закона за Националния архивен фонд (обн., ДВ, бр. 59 от 31.07.2010)

С определение от 12 октомври 2010 г. по к.д. № 17/2010 г. Конституционният съд е допуснал до разглеждане по същество искането на 54 народни представители от 41-то Народно събрание за установяване на противоконституционността на § 16 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение на Закона за Националния архивен фонд (обн., ДВ, бр. 59 от 31.07.2010).

Със същото определение като заинтересована страна по делото е конституирано Народното събрание на Република България.

В искането се твърди, че оспорената разпоредба противоречи на чл. 4, ал. 1, чл. 5, ал. 5 и чл. 151, ал. 2 от Конституцията.

На свое редовно заседание, проведено на 3 ноември 2010 г., Комисията по културата, гражданското общество и медиите разгледа искането за обявяване на противоконституционност на § 16 от Закона за

изменение на Закона за Националния архивен фонд и изразява становище, че същото е **неоснователно**, със следните съображения:

1. Законопроектът за изменение на Закона за Националния архивен фонд, № 954-04-45, е внесен в Народното събрание от група народни представители на 13 ноември 2009 г. Приет е на първо и второ гласуване в пленарна зала на 18 декември 2009 г., обн., ДВ, бр. 103 от 29. 12. 2009 г., и от деня на обнародването му е влязъл в сила. Със закона преди всичко се оптимизира административната и архивна дейност на Държавна агенция „Архиви“, като функциите на действащите дотогава 26 териториални държавни архиви и на Софийския държавен архив се поемат от по-малко на брой регионални архиви. В тази връзка се уреждат и заварените правоотношения на служителите и работниците, както и правоприемството между регионалните и териториалните държавни архиви.

По искане на 54 народни представители на 21 януари 2010 г. е образувано к.д. № 2 от 2010 г. за установяване на противоконституционността на този закон. С Решение № 8 от 27 май 2010 г., Конституционният съд е обявил за противоконституционен Закона за изменение на Закона за Националния архивен фонд, обн., ДВ, бр. 103 от 29. 12. 2009 г. поради нарушение на процедурните правила по приемането му.

На 14.06.2010 г. в Народното събрание е внесен повторно законопроект за изменение на Закона за Националния архивен фонд, № 054-01-55, чието съдържание е идентично с това на първия законопроект, с изключение на заключителната разпоредба на § 16, според която законът влиза в сила от 12 юни 2010 г. По така внесения законопроект не са постъпили предложения от народните представители и той е приет на второ гласуване на 21.07.2010 г., обн., ДВ, бр. 59 от 2010 г.

В искането на група народни представители за обявяване на противоконституционност на § 16 от Закона за изменение на Закона за

Националният архивен фонд се твърди, че според § 16 законът влиза в сила на 12 юни 2010 г., т.е. 49 дни преди обнародването му, което противоречи на принципа на правовата държава (чл. 4, ал. 1 и чл. 5, ал. 5 от Конституцията), от една страна, а от друга - че е в противоречие и с чл. 151, ал. 2, изр. трето, според което „актът, обявен за противоконституционен, не се прилага от деня на влизането на решението (на Конституционния съд) в сила.“ Цитират се и конституционни решения.

2. Следва да се отбележи, че в правото е установен принципът: законът няма обратна сила. Законодателят обаче може да въвежда закона в действие с обратна сила чрез изрична разпоредба (*expressis verbis*) - по аргумент от чл. 5, ал. 5, изр. второ от Конституцията, разписано в чл. 14, ал. 1 от Закона за нормативните актове. Следователно обратна сила на нормативен акт може да се даде само по изключение - по съображения на справедливост или на целесъобразност.

В конкретния случай обявеният за противоконституционен закон не се прилага от влизането в сила на Решение № 8 от 27 май 2010 г. на Конституционния съд, т.е. от 12 юни 2010 г., но той е породил правните си последици, т.е. настъпила е структурната промяна в Държавна агенция „Архиви“.

Следователно с повторното внасяне и приемане на Закона за изменение на Закона за Националния архивен фонд, Народното събрание е изпълнило конституционното си задължение да уреди тези последици, настъпили в резултат на прилагането на обявения за противоконституционен закон.

3. Същевременно, ако законодателят не беше предвидил атакуваната разпоредба на § 16, това би означавало, че ще важи общият принцип, установен в чл. 5, ал. 5 от Конституцията - законът да влезе в сила три дни след обнародването му. Но при това положение, би се стигнало до съществуването - де факто, на структура на Държавна агенция „Архиви“,

каквато де юре няма. А това означава, по този начин да се наруши принципът на стабилитета на съответните правоотношения, а правната сигурност е необходима съставка на правовата държава, каквато Република България е по силата на чл. 4, ал. 1 от Конституцията.

Независимо от изложеното, обаче, следва да се изтъкне, че в Конституцията не се съдържа изрична забрана законът да няма обратна сила. Като изключение може да се посочи разпоредбата на чл. 5, ал. 3 от Конституцията, според която никой не може да бъде осъден за действие или бездействие, което не е било обявено от закона за престъпление към момента на извършването му. По силата на тази разпоредба очевидно не може наказателен закон да е с обратна сила и по аргумент на противното, няма такава забрана за гражданските закони.

С оглед на посоченото по-горе следва да бъде отхвърлено изцяло като неоснователно искането на 54 народни представители за установяване на противоконституционността на § 16 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение на Закона за Националния архивен фонд (обн., ДВ, бр. 59 от 31.07.2010).

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО КУЛТУРАТА,
ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО И МЕДИИ:**

Даниела Петрова

